

The power of the airwaves:

Агаарын долгионы хүч: Зөрчлийг зогсоож чадах эрх мэдэл бүхий хүмүүст зорьсон санаагаа хэвлэл мэдээллээр хүргэх нь

Хүний эрхийн зөрчлүүдийн талаар нийгмийн ухамсрыг дээшлүүлж, тэдгээрийг өөрчлөхөд хүчтэй нөлөөлөх нийгмийн байр сууриа сэтгүүлчид ашиглаж чадна. Бурундигийн сэтгүүлчид радио нэвтрүүлгүүдээрээ эмнэлгүүдэд үүсээд байгаа хүний эрхийн зөрчлүүдийг зогсоохыг улс орны гол удирдагчиддаа ухуулж чаджээ.

Төлбөрөө төлж чадаагүй ядуусыг эмнэлгээс гаргалгүй, хүчээр байлгаж байсан Бурундигийн эмнэлгүүдийн нөхцөл байдлыг сайжруулж чадах хувь хүмүүс, байгууллагуудад хэвлэл мэдээллийн байгууллагын хувиар нөлөөлөхөд Африкийн Олон Нийтийн Радио (APR) өөрийн хүчийг дайчилсан юм. Эцэст нь орон нутгийн ТББ-уудтай хамтран ажилласнаар APR тэдгээр хүмүүсийг суллуулахын тулд засгийн газартаа амжилттай шахалт үзүүлж чадав.

Дайнд сульдсан Бурундид олон хүн хэрэгцээт эмнэлгийн үйлчилгээндээ төлөх төлбөрийн чадваргүй байлаа. 1990-ээд онд улс төрийн тогтолцоо задран унасанаар төрөөс эрүүл мэндийн салбарыг дэмжих чадавхи буурсан нь уг асуудалд улам нэрмээс болжээ. Төсвийн хямралд орж, өр ширэнд баригдсан эмнэлгүүд төлбөрөө төлж чадаагүй өвчтөнүүдийг хорьж эхлэв. Учир нь эмнэлгүүд төлбөрөө төлж чадаагүй тэдгээр өвчтөнүүдээс болж хохирсон гэж үзэж байсан бөгөөд үүнийг хүний эрхийн асуудал талаас нь харж чадахгүй байсан юм.

Хоригдсон хүмүүс рүү нэвтрэх боломжтой болсоныхоо дараа APR тэдний итгэлийг олж, нууцаар ярилцлага авч, түүнийгээ нэвтрүүлжээ.

Нөхцөл байдлыг засаж сайжруулах эрх мэдэл бүхий тусгай байгууллага, хувь хүмүүст чиглэсэн санаануудыг нэвтрүүлгүүддээ бас тусгадаг байв. Анхны нэвтрүүлгийнхээ дараа APR нь үндэсний ба олон улсын ТББ-уудтай нэгдэн эрүүл мэндийн үйлчилгээний талаар сайтар бэлтгэгдсэн хэвлэлийн бага хурлыг төрийн албан хаагчид болон бусад нөлөө бүхий хүмүүсийг оролцуулан зохион байгуулав. Эцсийн мэтгэлцээнийг хоригдож буй хүмүүст чиглүүлэн

засгийн газар арга хэмжээ авах хэрэгтэйг харуулсан ёс суртахууны шахалт үзүүлсэн байна.

Эмнэлэгт хүмүүсийг хорихыг хориглож, бүх хоригдогсдыг чөлөөлөхийг 2002 оны дөрөвдүгээр сард Сайд нарын Зөвлөл тушаажээ. Засгийн Газар мөн эмнэлгийн үйлчилгээтэй холбоотой томоохон асуудлыг шалгах комисс байгуулж, эрүүл мэндийн үндэсний бодлогод шинэчлэл хийсэн юм.

Энэ тактикийн гол хэсэг нь ямар бүлэг, байгууллагууд эмнэлгүүдийн нөхцөл байдлыг өөрчлөх эрх мэдэлтэй бөгөөд нэвтрүүлгийн санааг нааштайгаар хүлээн авах вэ? гэдгийг тооцон нэвтрүүлгүүдийн зорилтот бүлгийг тодорхойлсон явдал байлаа. Энэ тохиолдолын хувьд үйл явдлууд олны өмнө тодорхой болсоны дараа ёс суртахууны хувьд аргагүй байдалд орох төрийн албан хаагчид зорилтот бүлэг нь байсан юм. Энэ тактик нь хүмүүст тохиолдсон үйл явдлуудыг мөн хүчтэйгээр гарган тавьж байлаа. Төрийн өндөрлөг дэх хувь хүмүүсийн гарт очсон хохирогчдын эдгээр түүхүүд үндэсний хэмжээний бодлогыг өөрчилсөн билээ.

Гэхдээ радиогийн хөтөлбөрт оролцсон өвчтөнүүдэд эмнэлгүүд цаашдаа үйлчлэхгүй гэж шийдвэл яах вэ гэж зарим нэг нь эмээж байсан бөгөөд хэрвээ ингэвэл уг тактикийг эсрэгээр эргүүлж ч болох байсан. Мөн өвчтөнүүдийн хувьд өөрсдийн өвчин зовлонг тойрсон аливаа гутамшиг бий болох вий гэх санаа зоволтыг ч авчирч болзошгүй байсан. Уг тактикийг амжилтанд хүргэхэд сэтгүүлчдээс хүний эрхийн асуудлуудад ахиц дэвшил гаргахын төлөө гар бие оролцох, ажиллах хүсэлтэй байхыг шаарддаг юм.

Хүмүүст хүний эрхийн талаар мэдээлж, өөрчлөхийг шаардсан шахалт үзүүлэхэд радиоог хэрхэн ашиглаж болох вэ?

Page 70

Enlisting local leaders to end harmful customs:

Аюултай ёс заншлуудыг халахаар нутгийн удирдагчдыг уриалах: Хүний эрхийн зөрчлийг таслан зогсооход орон нутгийн удирдагчдыг оролцуулж, тэдний нөлөөг ашигласан нь.

Хүний эрхийн зөрчлийг таслан зогсооход холбоотон дэмжигч хайвал анхны сонголт нь тухайн иргэдийн удирдагчид байдаг. Тэдний дотор омгийн ахлагч, өндөр настан, шашны удирдагч, орон нутгийн улс төрч эсвэл нөлөө бүхий хувь хүмүүс ч байж болно.

Гана улсын Хүний Эрх, Захиргааны Шударга Ёсны Комисс олны хүндэтгэл хүлээсэн удирдагчид болох захирагч, хатан эхчүүдээс эмэгтэйчүүд, залуу охидыг өөрсдийнх нь зөвшөөрөлгүйгээр ариун шүтээний бунханд аваачин байлгадаг Трокоси заншлын асуудалд анхаарлаа хандуулж, Комиссын тактикийг дэмжихийг хүсжээ. Гэр бүлийн хэн нэгэн гишүүн нүгэл, гэмт хэрэг үйлдсэний төлөө эцэг, эх нь охидоо ариун шүтээний газарт хүргэн өгч гэр бүлээ гай барцадаас нь салгадаг заншил байдаг аж.

Комисс Трокосийн эсрэг хуулийг хүчин төгөлдөр болгох бүрэн эрх мэдэлтэй ч гүн гүнзгий сүсэг бишрэл дээр тогтдог уг уламжлалыг сайн дурын үндсэн дээр өөрчлөхгүй л бол хууль амархан замхарна гэдгийг олж харсан учраас уг тактикийг хэрэглэхэд хүрсэн байна.

Энэ кампанит ажилд бэлтгэхийн тулд тус Комисс Трокоси сүсэг бишрэлийг судалж, түүний хохирогчдод нөхөн сэргээх эмчилгээ, зөвлөгөө өгдөг Олон Улсын Хэрэгцээ хэмээх Ганын ТББ-тай холбоо тогтоожээ. Хоёр байгууллага хамтдаа хохирогчид болон шүтээний газрын тахилч нартай уулзалт хийж, үзэл бодлоо чөлөөтэй хуваалцахыг нь дэмжсэн байна.

Ингээд нутгийн удирдагчид Комисст тусалж, уг заншлыг таягдан хаяхад олон түмний дундах өөрсдийн байр сууриа ашиглан эмэгтэйчүүд, охидыг суллан явуулахыг шүтээний газрын тахилч нарт ойлгуулах хэрэгтэйг чухалчлан үзжээ. Тэдний зохион байгуулсан чөлөөлөх ёслол нь тахилчийн шийдвэрийг олонд нээлттэй харуулахын зэрэгцээ иргэдийн сүсэг бишрэлийн хэрэгцээг хангахад тусалдаг. Эдгээр ёслолын ажиллагааг хэвлэл мэдээллээр сурталчилж, нутгийн удирдагчид энэ заншилыг халахыг дэмжиж байгааг олон түмэнд өргөнөөр харуулдаг ажээ. Энэхүү тактикийн үр дүнд 3,000 орчим охид, эмэгтэйчүүд суллагдаад байна.

Дэлгэрэнгүйг www.newtactics.org цахим хуудасны “Тактикийн тэмдэглэл”-ээс уншина уу.

Хүмүүсийн суурь итгэл үнэмшил, нийгмийн байгууллыг нь хөндөхгүйгээр, эсвэл итгэл үнэмшил, байгууллаа өөрчлөх сонголтыг санал болгохгүйгээр уламжлалт ёс заншлаа халахыг уриалах нь иргэдийн дэмжлэгийг авахаас илүүтэйгээр харин ч тэрхүү заншлыг нуугдмал байдалд үйлдэхэд хүргэж болно. Энэ тактик нь иргэд нь өөрсдийн удирдагчдыг хэр хүндэлдэгээс, мөн иргэддээ үлгэр жишээ үзүүлэн дагуулах тэрхүү удирдагчдын хүсэл зориг дээр

тулгуурладаг. Трокуси заншлыг халахын тулд гэм нүглээсээ салах гэж гэр бүлийн гишүүдээ тахилчдад аваачин орхих шаардлагагүй гэдгийг иргэдэд ойлгуулсан байх нь чухал. Чөлөөлөх ёслол болон овгийн удирдагчдын зүгээс өгөх баталгаанууд бол бурхдаас ирэх шийтгэлээс айх айдсыг нь намдааж, овгийн дотор итгэлцлийг бий болгоход чухал үүрэгтэй байдаг.

Эмэгтэйчүүдийн эмзэг эрхтэнийг огтлох, гэр бүлийн хүчирхийлэл зэрэг хүний эрхийг зөрчсөн зарим уламжлал, нийгэмд хатуу тогтсон заншилудыг өөрчлөх болон халахад энэ тактик ашигтай байж болох юм.

Page 73

Shareholder power

Хувь нийлүүлэгчдийн эрх мэдэл: Хувь нийлүүлэгчдийн шийдвэрээр компаниудад хүний эрхийн тодорхой бодлого, журамтай байх зэрэг илүү нийгмийн хариуцлагатай бизнесийн үйл ажиллагаа явуулах талаар дарамт шахалтыг үзүүлсэн нь .

Хувь нийлүүлэгчид, хөрөнгө оруулагчид бол бизнесийн орчин дахь хүний эрхийн хамгааллыг сайжруулж чадах гол хүмүүс гэдэг нь ихэнхдээ анзаарагддаггүй.

Корпорацийн Хариуцлага дахь Харилцан Итгэлцлийн Төв (ICCR) хэмээх итгэлцэлд суурилсан зохион байгуулалттай 275 хөрөнгө оруулагчдын Хойд Америк дахь эвсэл нь корпорациудын шударга бус, осолтой бодлого, үйл ажиллагаануудыг өөрчлөх гэсэн хувь нийлүүлэгчдийн шийдвэрүүдийг дэмжин ажилладаг. 2003 оны байдлаар Итгэлцлийн Төвийн гишүүн байгууллагуудын нийлүүлсэн өнөөгийн хөрөнгийн дүн урьдчилсан тооцоогоор бараг /\$110 billion/ 110 тэрбум ам.доллар хүрчээ.

ICCR –ын гишүүд өөрсдийн хөрөнгө оруулсан компаниуд нь нийгэм, байгаль орчинд ямар үүрэг гүйцэтгэж буйг шалгадаг. Үйл ажиллагаа нь осолтой компаниудын хувьцааг борлуулахын оронд ICCR тэдгээр компаниудыг үйл ажиллагаагаа өөрчлөхийг шаардаж, хөрөнгө санхүүг нь тэдэнд үзүүлэх дарамт шахалтын хэрэгсэл болгон ашигладаг аж.

Хувь нийлүүлэгчдийнхээ хувьд ICCR-ийн гишүүд жилийн эцсийн тайлангийн хурал дээр болдог компанийн сонгуулийн санал хураалт дээр нийгмийн асуудлын тухай шийдвэрүүдээ гаргаж тавьдаг. Нэгэн жишээ дурьдахад ICCR-т нэгдсэн есөн байгууллага Amalgamated банк болон бусад олон байгууллагатай хувь нийлүүлэгчдийн хамтын шийдвэр гаргажээ. Уг шийдвэрээр 2002 онд Unocal-ын хувь нийлүүлэгчдэд танилцуулагдсан Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагаас гаргасан Ажлын байран дахь Үндсэн Зарчим, Эрхийн Тунхаглал дээр үндэслэгдсэн компанийн шинэ бодлогыг хүлээн зөвшөөрөхийг Unocal-аас шаардсан байв. Бирм улс дахь усны хоолойн шугамын төсөлтэй холбогдох бизнесийн үйл ажиллагаа нь эргэлзээтэйн улмаас Unocal –ын нэр хүнд унаж байсан. Тиймээс Unocal-д оруулсан хөрөнгө оруулалт найдваргүй хэмээн хувь нийлүүлэгчид нь маргалдаж байлаа. Хүний эрх, хөдөлмөрлөх эрхийг дэмжих талаар хувь нийлүүлэгчийн гаргасан санал дээд амжилт тогтоож, төлөвлөсөн шийдвэр нь хамгийн олон саналыг авч, удирдах зөвлөлийн анхаарлыг татсан шилдэг менежмент болсон юм. 2003 онд Unocal компани Олон Улсын Хөдөлмөрийн байгууллагын Тунхаглалд нийцсэн бодлогыг баталжээ. 2004 онд ICCR-ийн гишүүд шийдвэр гаргаснаар Occidental Petroleum хүний эрхийн тодорхой бодлого батлахаар болов. ICCR нь хувь нийлүүлэгчдийн тухайн жилд гаргасан шийдвэрүүдийг агуулсан *Итгэлцлийн Шийдвэрүүдийн Ном* хэмээх жилийн тайлан илтгэлээ гаргадаг. Түүнээс менежерүүд суралцаж, харин хөрөнгө оруулагчид корпорацийн хариуцлагын талаархи чиг хандлагыг олж үзэх боломжтой.

ICCR-ийн гишүүн байгууллагууд жил бүр нийгмийн болоод байгаль орчны асуудалтай холбоотой хувь нийлүүлэгчдийн 100 гаруй шийдвэрийг танилцуулдаг. Олонхи тохиодолд эдгээр шийдвэр нь хөрөнгө оруулагчид болон компанийн гүйцэтгэх ажилтнуудын хооронд тохиролцох үүдийг нээж өгдөг юм.

Хувь нийлүүлэгчдийн шийдвэрүүд компаниудад хэрэгжихгүй бол тэд хангалттай олон хувь нийлүүлэгчдийн дэмжлэгийг авч компанийн үйл ажиллагаанд сануулга өгдөг. ICCR энэ чухал асуудалд 1971 оноос хойш өөрийн дуу хоолойгоо өргөж явна. Хамгийн гол нь энэ тактик хөрөнгө оруулалтын арга замаа өөрчилж, хүний эрхийн хөгжил дэвшилд оролцох боломжийг улам олон хүнд олгодог.